

**แนวทางปฏิบัติรองรับการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผน
และประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. ๒๕๖๒
(ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔)**

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เพื่อให้การขับเคลื่อนการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนพัฒนา
ในระดับพื้นที่เกิดประสิทธิภาพ จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำ
แผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. การจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชน

๑.๑ กลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชน

- **แผนพัฒนาหมู่บ้าน** กรณีหมู่บ้านที่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน
เป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งการจัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นไปตาม
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุม
ของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑

- **แผนชุมชน** กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ไม่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ให้คณะกรรมการชุมชนรับผิดชอบจัดทำแผนชุมชน

ให้ทำการปกครองอำเภอเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน
และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสนับสนุนภารกิจ ได้แก่ การเป็นวิทยากรฝึกอบรมเพิ่มศักยภาพคณะกรรมการ
หมู่บ้านด้านวิทยาการแผนชุมชน การสนับสนุนข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จปฐ. กชช.๒ค และข้อมูลโปรแกรม
วิเคราะห์ข้อมูลชุมชนในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบูรณาการวางแผนงาน (CIA)

๑.๒ กระบวนการและรูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชน

(๑) คณะกรรมการหมู่บ้าน พิจารณากำหนดวันที่เหมาะสมในการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน
และให้นายอำเภอรับทราบวันในการจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเสนอ โดยอำเภอ
แจ้งให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นที่ดำเนินการในพื้นที่เข้าร่วมเวทีประชาคมด้วย
โดยขั้นตอนการดำเนินการจัดทำเวทีประชาคมให้ยึดถือแนวทางปฏิบัติของกรมการปกครอง

(๒) คณะกรรมการชุมชน พิจารณากำหนดวันที่เหมาะสมในการจัดเวทีประชาคมชุมชน
โดยขอความเห็นชอบจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอนุมัติแล้ว
ให้แจ้งคณะกรรมการชุมชน และส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เข้าร่วมเวทีประชาคมด้วย
โดยขั้นตอนการดำเนินการจัดทำเวทีประชาคมให้ยึดถือแนวทางปฏิบัติของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ทั้งนี้ คณะกรรมการชุมชนซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากการปรับปรุงคำสั่งตามแนวทางดังกล่าว ให้มีระยะเวลาคงเหลือ
ในการดำรงตำแหน่งตามวาระของคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

(๓) รูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชน ให้นำข้อมูลจากเวทีประชาคม
หมู่บ้านและชุมชน ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.๒ค) มาใช้เป็น
ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนชุมชน พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญแผนงาน/โครงการ
ตามรูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านที่กรมการปกครองกำหนด และรูปแบบการจัดทำแผนชุมชนที่กรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่นกำหนด

๒. การจัดทำแผนพัฒนาตำบล

๒.๑ กลไกการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

ให้คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ
(ก.บ.ต.) เป็นกลไกหลักในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดำเนินการจัดทำ
คำสั่งแต่งตั้ง ก.บ.ต. และให้นายอำเภอลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งการกำหนดคุณสมบัติของกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิใน ก.บ.ต. และตัวอย่างคำสั่ง ก.บ.ต. เป็นไปตามที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

/๒.๒ กระบวนการและรูปแบบ

๒.๒ กระบวนการและรูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

(๑) ให้ ก.บ.ต. ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาตำบล จำนวน ๗,๐๓๖ ตำบล ในส่วนพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๑๙ ตำบล (กรณีไม่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) ให้คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ถือว่าเป็นการจัดทำแผนเช่นเดียวกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

(๒) รูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ให้ ก.บ.ต. จัดทำแผนพัฒนาตำบลตามรูปแบบที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

๓. การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ

๓.๑ กลไกการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ ให้คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) เป็นกลไกหลักในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ โดยให้อำเภอดำเนินการจัดทำคำสั่งแต่งตั้ง ก.บ.อ. และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งการกำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใน ก.บ.อ. และตัวอย่างคำสั่ง ก.บ.อ. เป็นไปตามที่กรมการปกครองกำหนด ทั้งนี้ ก.บ.อ. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากการปรับปรุงคำสั่งตามแนวทางดังกล่าว ให้มีระยะเวลาคงเหลือในการดำรงตำแหน่งตามวาระของคำสั่งแต่งตั้ง ก.บ.อ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

๓.๒ กระบวนการและรูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ

(๑) ให้ ก.บ.อ. นำกรอบทิศทางพัฒนาอำเภอและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ และแผนความต้องการระดับอำเภอ โดยกำหนดให้แผนพัฒนาอำเภอมีระยะเวลาสอดคล้องกับช่วงเวลาของแผนพัฒนาจังหวัด ทั้งนี้ กำหนดให้แผนพัฒนาอำเภอและแผนความต้องการระดับอำเภอต้องดำเนินการในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน

(๒) แผนพัฒนาอำเภอให้เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนการประกาศใช้ โดยให้ที่ทำการปกครองจังหวัดยกร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานกลั่นกรองแผนพัฒนาอำเภอ เสนอให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่รับผิดชอบเรื่องแผนพัฒนาจังหวัดพิจารณาก่อนเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบและลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง ซึ่งมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน จำจังหวัดเป็นคณะทำงานและเลขานุการทำหน้าที่หลักในการปฏิบัติหน้าที่เลขานุการคณะทำงานฯ และผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัด เป็นคณะทำงานและเลขานุการร่วม โดยให้นายอำเภอเข้าชี้แจงข้อมูลแผนพัฒนาอำเภอแต่ละอำเภอต่อคณะทำงานกลั่นกรองแผนพัฒนาอำเภอในการประชุมคณะทำงานฯ และเมื่อคณะทำงานฯ ได้พิจารณากลั่นกรองแผนพัฒนาอำเภอแล้ว จะนำเข้าการประชุม ก.บ.จ. เพื่อทราบ ทั้งนี้ คำสั่งคณะทำงานฯ เป็นไปตามที่กรมการปกครองกำหนด และช่วงเวลาของการเสนอแผนพัฒนาอำเภอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบผ่านคณะทำงานกลั่นกรองแผนพัฒนาอำเภอให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน

(๓) รูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ ให้ ก.บ.อ. จัดทำแผนพัฒนาอำเภอและแผนความต้องการระดับอำเภอตามรูปแบบที่กรมการปกครองกำหนด

๔. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

กลไกการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นรับผิดชอบจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๕. การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ให้สำนักงานจังหวัดให้ความสำคัญกับปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่และการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ โดยพิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการที่มาจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดตามความเหมาะสม

๖. การประสานแผนและห้วงระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนา (เอกสาร ๑๐)

๖.๑ แผนพัฒนาหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ส่งให้ประธานคณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ประธาน ก.บ.ต.) ณ ที่ทำการปกครองอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ความรับผิดชอบ ระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์

๖.๒ แผนชุมชน คณะกรรมการชุมชนดำเนินการจัดทำแผนชุมชนส่งให้ประธานคณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ประธาน ก.บ.ต.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ความรับผิดชอบ ระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์

๖.๓ แผนพัฒนาตำบล คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (ก.บ.ต.) ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาตำบลส่งให้คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ) ผ่านทางสำนักงานอำเภอ และจัดทำบัญชีประสานโครงการพัฒนาส่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ความรับผิดชอบ ระหว่างเดือน มีนาคม – เมษายน

๖.๔ แผนพัฒนาอำเภอ

(๑) ให้ ก.บ.อ. จำแนกแผนงานหรือโครงการระดับอำเภอในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจัดทำบัญชีประสานโครงการพัฒนา ส่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเดือนพฤษภาคม

(๒) ให้ ก.บ.อ. จัดส่งแผนพัฒนาอำเภอที่ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความเห็นชอบแล้วให้หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อให้ทุกภาคส่วนนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ระดับอำเภอในทิศทางการพัฒนาเดียวกัน

(๓) ให้ ก.บ.อ. จัดส่งแผนความต้องการระดับอำเภอให้ ก.บ.จ. (ผ่านทางสำนักงานจังหวัด) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดหรือแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานนั้น ๆ ภายในเดือนมิถุนายน

๖.๕ แผนพัฒนาท้องถิ่น ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาโครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอรับการประสานโครงการตามบัญชีประสานโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือโครงการของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) เพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พร้อมทั้งตรวจสอบโครงการดังกล่าวเพื่อไม่ให้โครงการซ้ำซ้อนกับแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น และให้จัดทำบัญชีประสานโครงการพัฒนา เพื่อจัดส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ ในช่วงเดือนกรกฎาคม

๖.๖ แผนพัฒนาจังหวัด จังหวัดโดยคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) นำแผนพัฒนาอำเภอและแผนความต้องการระดับอำเภอ รวมทั้งประสานข้อมูลแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด ระหว่างเดือนพฤษภาคม – กันยายน โดยนำหลักเกณฑ์ แนวทางและปฏิทินที่คณะกรรมการบูรณาการนโยบายพัฒนาภาค (ก.บ.ภ.) จะกำหนดในแต่ละปีงบประมาณมาพิจารณาประกอบด้วย โดยให้สำนักงานจังหวัดรายงานผลการเชื่อมโยงและประสานแผนพัฒนาพื้นที่เข้าสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดตามแบบที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยกำหนด และรายงานให้สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยทราบ

๗. การประเมินแผนพัฒนา

๗.๑ แผนพัฒนาหมู่บ้าน ให้ที่ทำการปกครองอำเภอดำเนินการประเมินผลแผนพัฒนาหมู่บ้าน ตามแบบที่กรมการปกครองกำหนด และรายงานให้ที่ทำการปกครองจังหวัด เพื่อรายงานให้กรมการปกครองทราบ

๗.๒ แผนชุมชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการประเมินผลแผนชุมชนตามแบบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด และรายงานให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดทราบ

๗.๓ แผนพัฒนาตำบล ให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดำเนินการประเมินผลแผนพัฒนาตำบลตามแบบที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด และรายงานให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดทราบ

๗.๔ แผนพัฒนาอำเภอ ให้ที่ทำการปกครองจังหวัดดำเนินการประเมินผลแผนพัฒนาอำเภอตามแบบที่กรมการปกครองกำหนด และรายงานให้กรมการปกครองทราบ

๘. การสนับสนุนการดำเนินการ

๘.๑ การดำเนินการของคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการชุมชน ก.บ.ต. และ ก.บ.อ. หรือการดำเนินการอื่นใดที่เป็นไปภายใต้ระเบียบฯ ให้หน่วยงานหลักซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำแผนในแต่ละระดับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนงบประมาณตามความเหมาะสม

๘.๒ จังหวัด ส่วนราชการในพื้นที่ รัฐวิสาหกิจในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ พิจารณานำโครงการหรือกิจกรรมที่อยู่ในแผนพัฒนาอำเภอ แผนความต้องการระดับอำเภอ แผนงานโครงการระดับตำบล แผนงานหรือโครงการระดับหมู่บ้านและชุมชน ไปประกอบการจัดตั้งค่าของงบประมาณหรือจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามอำนาจหน้าที่ โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับต้น เนื่องจากเป็นแผนงานโครงการที่ผ่านกระบวนการประชาคมของประชาชนในพื้นที่

๙. การกำกับดูแล

๙.๑ ให้นายอำเภอมีหน้าที่กำกับดูแล และให้คำแนะนำในการประสานแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาอำเภอ ที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอ เพื่อให้การดำเนินการตามระเบียบนี้เกิดผลสัมฤทธิ์

๙.๒ เพื่อให้การประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่เกิดผลสัมฤทธิ์ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) บูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาในระดับพื้นที่กับทุกภาคส่วน และสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาจังหวัด

(๒) ประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบ ที่เกิดขึ้นจากการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่

(๓) การมีส่วนร่วมของประชาชน และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(๔) พิจารณาให้หน่วยงานใดเป็นผู้ดำเนินการ ในกรณีที่มีความซ้ำซ้อนกันในเรื่องงบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการ ผู้ดำเนินการ หรือโครงการ

๙.๓ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอกำกับดูแล และให้คำแนะนำเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาในระดับจังหวัด เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
